



# Miljösamverkan Sverige

Ett samarbete om tillsyn och tillsynsvägledning inom  
miljöbalksområdet mellan  
Sveriges länsstyrelser, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen

Sammanfattad verksamhetsplan 2012



# Miljösamverkan Sverige

## Samverkan mellan länsstyrelserna

Krav på samverkan mellan länsstyrelserna har diskuterats under många år i syfte att nå ett bättre resursutnyttjande, likformighet och god kvalitet i arbetet. Arbetsuppgifterna inom miljöområdet visar inga tecken på begränsning, snarare tvärtom, samtidigt som komplexiteten i uppgifterna syns öka till följd av införandet av EU's rättsakter i svensk lagstiftning. För att fullgöra uppgiften erfordras att varje länsstyrelse besitter de kunskaper som är nödvändiga för att lösa uppkomna frågor inom prövning och tillsyn i syfte att nå lagefterlevnad och hållbar utveckling. Länsstyrelsen har även till uppgift att samordna det regionala arbetet inom miljöpolitikens område, vilket ställer krav på såväl förebyggande insatser i form av policyskapande arbete, information och rådgivning som tillsynsvägledning gentemot de lokala tillsynsmyndigheterna.

Betydande samordningsvinster har tidigare gjorts på miljödataområdet och när det gäller utformning av regionalt uppföljningssystem för miljömålen. Samarbete och samordning har förekommit även på miljötillsynsområdet men har varit av ad hoc-karaktär och behovet av ett mer organiserat arbete har visat sig nödvändigt. Miljövårdsdirektörernas tillsynsgrupp tog under våren 2004 initiativ till ett informellt samarbete mellan länsstyrelsen, varvid idéerna om att bilda ett *Miljösamverkan Sverige* kom till uttryck med olika regionala miljösamverkan som förebild.

Länsrådsgruppen godkände vid möte den 12 juni 2005 att samarbetet drevs – som ett första steg – under ett år. Naturvårdsverket var positivt inställt och gick in som delfinansiär. Länsrådsgruppen godkände också länsstyrelsernas delfinansiering och gav i november 2005 uppdrag åt miljövårdsdirektörerna att fullfölja arbetet. Vid ett möte i juni 2007 mellan företrädare för länsrådsgrupp 6 (miljö- och kulturmiljöfrågor) och miljövårdsdirektörerna beslutades att förorda en treårig fortsättning på samarbetet. Sedan 2008 har styrgruppen haft i uppdrag att ta fördjupade kontakter med fler centrala myndigheter. Under 2009-2011 har Socialstyrelsen ingått i samverkan och man har för avsikt att vara med även under 2012. Kontakter har tidigare tagits med Kemikalieinspektionen, Jordbruksverket och Energimyndigheten. Jordbruksverket har nyligen meddelat att man önskar vara med i Miljösamverkan Sverige men formerna för samarbetet har ännu inte bestämts. Under 2012 kommer kontakter att tas med ytterligare centrala verk.

## Uppdrag

*Miljösamverkan Sverige* har till syfte att få till stånd en ökad samsyn mellan länsstyrelserna och en mer enhetlig hantering i tillsynsfrågor. Samarbetet ska i huvudsak inriktas på frågor som rör tillsyn och tillsynsvägledning enligt miljöbalken. Detta innebär att frågor med koppling mot prövning, villkorsbanker etc. måste hanteras i annan ordning.

Länsrådsgrupp 6 är beställare och beslutar om ramar för budget och verksamhet. Resultatet ska redovisas till denna länsrådsgrupp.

## **Mål och arbetssätt**

Miljösamverkan Sverige ska utgöra ett stöd i både länsstyrelsernas operativa myndighetsutövning och dess informativa och förebyggande arbete. Arbetet ska även stödja länsstyrelserna i den tillsynsvägledande rollen. Arbetssättet innebär, populärt uttryckt, att alla länsstyrelser inte behöver uppfinna hjulet varje gång. Avsikten med samarbetet är också att komplettera Naturvårdsverkets och Socialstyrelsens tillsynsvägledning till de regionala och indirekt de lokala tillsynsmyndigheterna.

Den vidare tillsynsvägledningen från regional till lokal nivå står varje länsstyrelse för och ingår inte i detta samarbete. Däremot kommer vissa av de projekt som Miljösamverkan Sverige arbetar med att vara direkt överförbara till kommunal nivå. Det är då upp till varje länsstyrelse att vidareförmedla kunskap och material till den lokala nivån.

Miljösamverkan Sveriges insatser ska vara konkreta, avgränsade och operativt inriktade. Insatser med inriktning på egeninitierad tillsyn, information och vägledning kommer att prioriteras. Detta uppnås främst genom följande typer av insatser:

- Ta fram informations- och underlagsmaterial i olika aktuella frågor
- Utarbeta handledningar och riktlinjer för tillsyn, skydd och säkerställande m.m.
- Gemensamma informations- och tillsynskampanjer
- Kurser och seminarier i anslutning till projekten
- Samla och sprida befintligt material mellan länsstyrelserna

Det är viktigt att betona att Miljösamverkan Sverige inte är en myndighet, utan det är medverkande länsstyrelser som har att svara för myndighetsutövningen. Var och en av dessa väljer själv i vilken omfattning man deltar i de projekt som Miljösamverkan Sverige arbetar med.

## **Tidsram**

Denna verksamhetsplan gäller för år 2012 med utblickar mot 2013 och 2014. Flera av de frågor som denna verksamhetsplan upptar är av mer långsiktig karaktär, varför det finns behov av fortsatta insatser även under kommande år. Erfarenheter från de första sex årens operativa projektverksamhet visar att arbetssättet har klara fördelar och att behovet delvis har kunnat tillfredställas. Om Miljösamverkan Sverige på sikt ska bli en integrerad del av länsstyrelsernas miljö- och hälsoskyddsarbete avgörs av länsstyrelserna som bl.a. har att ta ställning till behovet och effekterna av miljösamverkan, dess omfattning, finansiering och organisatoriska form.

## **Medverkande och organisation**

Miljösamverkan Sverige bedrivs i samverkan mellan länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen i en organisation bestående av en styrgrupp, referensgrupp och projektgrupper med tillhörande projektledare och kontaktpersoner.

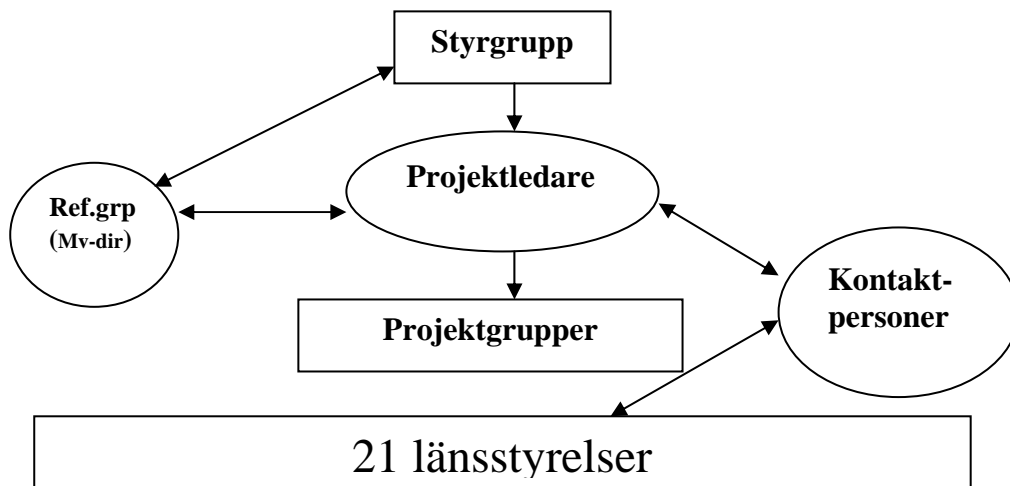


Bild: Organisationsschema för Miljösamverkan Sverige

### **Styrgrupp**

I styrgruppen sitter representanter för länsstyrelserna och adjungerade företrädare för Naturvårdsverket och Socialstyrelsen. Projektledarna är föredragande i gruppen.

Styrgruppen svarar för att ta fram ett förslag till övergripande verksamhetsplanering och budget inom de ramar som beställaren (länsrådsgrupp 6) har beslutat samt för återkoppling av verksamheten till sina respektive organisationer. Styrgruppen tar även beslut i principiellt viktiga frågor. Styrgruppen ansvarar för årlig resultatredovisning till länsrådsgrupp 6 som också beslutar om övergripande inriktning och budget.

Styrgruppen möts 6-8 gånger per år och fattar bl. a. beslut om den löpande verksamheten samt tar fram förslag till verksamhetsplan och budget. Styrgruppen fastställer även projektplaner, handledningsdokument och slutrapporter.

### **Referensgrupp**

Referensgruppen utgörs i sin helhet av nätverket mvd, dvs miljövårdsdirektörerna eller motsvarande vid landets länsstyrelser. Referensgruppen utgör primär remissinstans för handledningsdokument och slutrapporter.

### **Projektledare**

Samarbetet leds av en projektledare och en biträdande projektledare. De sköter det löpande arbetet inom Miljösamverkan Sverige samt har till uppgift att samordna verksamheten mellan projektgrupper och kontaktpersoner inom respektive länsstyrelse. De har även till uppgift att samordna verksamheten mellan styrgruppen och projektgrupperna.

Under året skapas olika tillfälliga projektgrupper för att genomföra de olika projekten. Grupperna som leds av projektledarna har till uppgift att ta fram bl a underlagsmaterial, checklistor, handledningar och informationsmaterial.

Följande arbetsuppgifter ligger särskilt på projektledarna:

- Föredragande och sekreterare i styrgruppen
- Sammanställande och sekreterare i projektgrupper
- Lägga ut anteckningar från styrgruppen och projektgrupper på den interna webbarbetsplatsen samt förmedla styrgruppsanteckningar till länsrådsgrupp 6
- Utarbeta förslag till detaljerad verksamhetsplan för respektive år
- Med stöd av kansli vid den länsstyrelse som anställer projektledaren följa och redovisa projektets ekonomi
- Tillsammans med projektgrupper följa upp genomförande av olika projekt och sammanställa resultatet av olika projekt
- Fortlöpande hålla kontakt och utbyta information och synpunkter med kontaktpersonerna och andra medverkande vilket bl.a. sker via e-post och skrivelser, samt genom direkta kontakter med enskilda kontaktpersoner och andra berörda
- Lägga ut informationsmaterial, handledningar m.m. på webbarbetsplatsen
- Redaktör för projektets hemsida och interna webbarbetsplats
- Medverka vid möten mellan projektledare för regionala miljösamverkan.

### **Projektgrupper**

I projektgrupperna deltar en projektledare och i regel av 3-5 miljöbalkshandläggare som representanter för sina länsstyrelser samt i förekommande fall representanter från berörda centrala verk.

Projektgrupperna svarar för planering av olika insatser och för utvärderingar av genomförda projekt. Projektgrupperna möts efter behov.

Följande arbetsuppgifter ligger särskilt på projektgrupperna:

- Utarbeta informationsmaterial, handledningar och annat material som behövs för att genomföra de olika projekten
- Bidra med material till webbarbetsplatsen
- Remissbehandla handledningar och annat viktigare material
- Närmare planlägga de projekt som verksamhetsplanen omfattar
- Utvärdera genomförda projekt tillsammans med projektledaren och lämna förslag till fortsatta insatser
- Informera och marknadsföra Miljösamverkan Sverige, bl.a. på kurser och möten som anordnas inom miljöbalksområdet

### **Kontaktpersoner**

Inom varje länsstyrelse finns minst en kontaktperson för Miljösamverkan Sverige.

Kontaktpersonerna har till uppgift att föra fram välförankrade idéer från sina respektive arbetsplatser och ge förslag på lämpliga projekt till projektledarna. Kontaktpersonerna har även till uppgift att sprida information och resultatet till kollegor, verksamhetsutövare, lokala tillsynsmyndigheter, konsulter m.m. via befintliga nätverk, e-postgrupper, sharepoint etc.

### **Kanslifunktion och administrativt stöd**

Den länsstyrelse som anställer projektledare svarar för Miljösamverkan Sveriges kanslifunktion och tillhandahåller ett arbetsrum till projektledningen. I det administrativa stödet ingår bl.a. att hålla arkiv och handha ekonomin.

## **Förankring och fastställelse av framtagna handledningar och policydokument**

Det material som utarbetas och som innehåller förslag till gemensamma rutiner och policys skall remitteras till samtliga län, Naturvårdsverket, Socialstyrelsen och övriga berörda myndigheter på lämpligt sätt och därefter fastställas genom beslut i styrgruppen. Styrgruppen avgör om viktigare, principiella frågor skall lyftas till länsrådsgruppen för avgörande. Det står därefter varje myndighet fritt att använda materialet efter eget gottfinnande. Ett fastställt dokument kan inte åberopas spegla vare sig Naturvårdsverkets, Socialstyrelsens eller enskilda länsstyrelsers uppfattning.

## **Miljösamverkans koppling till omvärlden**

Naturvårdsverket analyserar fortlöpande de operativa tillsynsmyndigheternas behov av stöd, råd och andra tillsynsvägledande insatser. I verkets ”Plan för tillsynsvägledning 2010-2012” konstateras att önskemålen om stöd och råd från verket är omfattande och att de vida överstiger vad verket kan tillgodose. I planen preciseras därför övergripande mål, strategiska val och arbetssätt. Länsstyrelserna och Naturvårdsverket är överens om att samarbetet inom Miljösamverkan Sverige ska innebära att kompetens, kunskap och information tas tillvara på ett effektivt sätt. Genom att föra dialog inom Miljösamverkan Sverige kan vägledningsinsatser samordnas och därmed främjas synergier mellan olika myndigheters vägledningsarbete.

Socialstyrelsen vägleder löpande de operativa tillsynsmyndigheterna och följer upp i vilken mån vägledningen fyller behoven. Länsstyrelserna har ett parallellt uppdrag att tillsynsvägleda inom hälsoskyddets område. Miljösamverkan Sverige är en unik samarbetsform för att driva projekt om hälsoskydd som syftar till samverkan samt utbyte av kunskap och information om hälsoskydd och operativ hälsoskyddstillsyn.

Miljösamverkan Sverige bidrar till regionala miljösamverkan. Förutsättningarna för effektiv samverkan mellan den enskilda länsstyrelsen och kommunerna i länen är starkt beroende av att länsstyrelserna gemensamt tar ställning i olika frågor och samverkar i utformning av information, checklistor, beslutsmallar, villkor, vägledning etc.

## **Ekonomi**

Länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen finansierar tillsammans Miljösamverkan Sverige. Intäkterna täcker i huvudsak projektledarnas löner och omkostnader samt resekostnader för deltagare i projektgrupper.

Medlen förvaltas av Länsstyrelsen i Västra Götaland.

## **Redovisning**

Resultat av arbetet redovisas årligen för länsråden vid ett länsrådsmöte alternativt länsrådsgrupp 6, länsstyrelsernas miljövårdsdirektörer, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen. Färdigställda projekt redovisas i sak vid möte med miljövårdsdirektörerna och på annat lämpligt sätt t ex i samband med handläggarrträffar och nationella seminarier. Projektledarna deltar även på möten med regionala miljösamverkans samt skriver artiklar till Tillsynsnytt mm för att sprida information om Miljösamverkan Sverige. Verksamhetsberättelse med länkar till de olika slutrapporterna ska årligen utarbetas och presenteras på såväl den interna webbbarbetsplatsen som hemsidan.

# Verksamhetsplan 2012

## Projektverksamhet

Följande redan pågående projekt fortsätter under hela eller delar av 2012:

- Länsstyrelserna och skyddet av människors hälsa
- Samsyn i hantering av 12:6 samråd
- Egenkontroll/recipientkontroll vattenkraft
- Miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för vatten

Nedanstående nya projekt utgår från länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets och Socialstyrelsens gemensamma prioritering och kommer att påbörjas och, i något fall, helt genomföras under verksamhetsåret:

- REACH-tillsyn
- Handlingsplan för tillsyn på markavvattningsföretag
- Förstudie Artskydd

Om utrymme finns kommer även en eller flera tillsynsutbildningar att genomföras under verksamhetsåret.

Utöver detta tillkommer aktiviteter som följer av kommunikationsplanen samt underhåll och drift av webbarbetsplats och hemsida.

*Se bilagda grovplaner*

Grovplanerna är underlag för att starta projekten. Syftet med grovplanerna är att beskriva de behov som ligger till grund för projekten och vilka ramar som ska gälla. Med utgångspunkt i grovplanerna arbetar projektgrupperna fram detaljerade projektplaner som ska fastställas av styrgruppen (se även sid 4, styrgruppen).

## Bemanningsplan

**Projektledare:** Ingela Höök, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 80 %

**Biträdande projektledare:** Carina Lif, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 80 %

### Styrgrupp:

Carl-Philip Jönsson, Länsstyrelsen i Kronobergs län (ordf.)

Ulrika Samuelsson, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Magnus Eklund, Länsstyrelsen i Örebro län

Anders Nylén, Länsstyrelsen i Stockholms län

Ingela Valeur, Länsstyrelsen i Skåne län

### Adjungerade medlemmar i styrgruppen:

Martin Pählman, Naturvårdsverket

Representant, Socialstyrelsen